

Domonkos László

A Salló lányok

Át-átjártak a szomszédból, legtöbbször tévét nézni. Az Orion Tisza kékesszürke fényét a ráterített fura, átlátszó papír enyhén avíttas barnára színezte át, de a műkorcsolya Európa-meg világbajnokságot, Simon Templar, vagyis az Angyal kalandjait vagy Belphegor mesterkedéseit kitűnően lehetett nézni egyszerre hatan-nyolcan-tízen is. Sallóék rendszerint még székeket is hoztak, ha mást nem, hát legalább egy sámlit Gyöngyikének. Mi a srácokkal a Zákány utca sarkán néha Templomos Simont emlegettük, no meg Regina Heitzer formás fenekét. A Salló lányok nem tartoztak a külváros exkluzívabb szépségei közé, ehhez alighanem túl eredeti, szokatlanul másféle, valahogyan sová-
vá-sem-tehető jelenségeknek számítottak. Nem mintha nem lettek volna szépek, legalábbis igen helyesek – Edit finom metszésű, hosszúkás arca, világoskék szemeknek hűvösen metsző pillantása, a kis filigrán Gyöngyi csalafinta fürgeséggel vibráló kis feneke meg szép, gondozott szőke haja – de valahogy idegennek, ismerősen is érthetetlenül-ismeretlennek számítottak, távolibb, egzotikusabb jelenségeknek, mint a hamar középpontba került, ingerlően szexi megjelenésű Vera vagy a délszakian gyönyörű, fekete Irma, nem beszélve a Nejlon kocsmá fölött, az emeleten lakó, egészen álomszerű Szabó Katiról vagy akár Jenő dúskeblű Györgyi barátnéjáról.

Sallóék a Szatymazi utcában, a mellettünk levő házban laktak. Rókuson a többnyire egyemeletes házak többsége sajtóságon fura átmenetet képezett a proletár bércaszárnyák kicsinyített másai és a szegényebb parasztpolgári porták között: a félkörben az udvart körülölelő, gangos épület többé-kevésbé gondozott kertet fogott közre, ahol virágágyások váltakoztak az aprócska, paradicsommal, zöldségekkel teleültetett földdarabkákkal, a másik oldalon melléképületek: szoba-konyhas földszinti lakások, mosókonyhák, fáskamrák. Ilyen melléképületben, egészen hátul, mindentől és mindenkitől elhúzódva éltek, Salló bácsi apámmal, a gyakran naponta többször megjelenő, mindig aggódó, egy félénk idősebb galambot és egy mindenre kiterjedően gondos és szorgalmas tyúkanyó-mamát egyesítő, gyakran naponta többször is megjelenő Salló néni („Terike”) anyámmal volt igen jó viszonyban. A lányok a nagy távolságtartást mintha mindenre és mindig kiterjesztették volna: nemigen barátkoztak a környékben senkivel, gondosan és óvatosan kerültek az utcasarki tereumokat uraló bandákat és minden kapcsolódó felségterületet: szemlátomást a legcsekélyebb mértékben sem vegyültek az egész külterki közeggel. Edit olyan tartózkodóan fenséges volt, mint egy angolszász hercegnő, Gyöngyi első pillantásra ugyan lényegesen virgoncabb-eleveníbb-kötetlenebb, de ez a felhám az

első komolyabb közeledési kísérletre semmivé foszlott: emlékszem, példátlan, szenzációszámba menő esetnek számított – alighanem még anyámék is elcsodálkozhattak –, mikor az egyik műkorcsolya-közvetítésen a francia Alain Calmat versenyszámára a Tvisztugén hangzott föl, váratlanul kipenderült a szoba közepére, az ajtó és a kerek asztal közötti kicsike placra, kézen fogva fölragadott és máris ropni kezdte velem – igaz, a Tvisztugént hallva nehéz is lett volna megállni ritmikus mozgás nélkül... Mindenki bámult, némi zavar után inkább élvezni kezdtem a helyzetet, mint röstelkedni – volt vagy három-négy év különbség köztünk, nemcsak Edit mellett számítottam kisfiúnak – de Gyöngyi nem sietett megfelelni akármiféle belemenős-oldott kontraszt-képnek. Ő is éppúgy „Sarló” maradt ezután, mint egész családja – mindenki így és csakis így hívta Sallóékat (annak, hogy Salló, voltaképpen semmi értelme...).

*

Áldogáltunk a sarkon, ha nem volt túl rossz idő, órák hosszat. Legtöbbször a Damjanich meg a Zákány utca sarkán, a Jenőék sarki, emeleti nagy buli-lakása alatt – három szobájuk volt (!), egymásba nyíló, kétszárnyas ajtósak, magasak, tágasak –, hogy a végé itt is kint volt, lenn az udvaron, senkit sem zavart, a lányokat sem. Néha átmentünk a túloldalra, a Damjanich meg a Szatymazi utca sarkára, ott a Laci meg a Karcsi laktak az emeleten. Innen jobban be lehetett látni a gázgyár távolba futó oldalát, egészen a Damjanich utca túlsó végéig, ahol a villamosmegállónál a sugárútba torkollt. A közeledő,

mindinkább kivehető alakokat egyből kiszúrhattuk, mire a gázgyár sarkáig értek, kényelmesen felkészülhettünk, kik is tartanak felénk, a magányos lány-sziluetektől az aktatáskát lóbáló, fáradtan hazafelé baktató idősebb meg középkorú férfiakig, meg az összekapaszkodva vagy kézen fogva billegő párocskáig. Egyik lábunk a legtöbbször a leomlott vakolat alól szinte végig kibukkant tégláknak vetve, kéz a zsebben, néha megigazgatjuk a hajunkat vagy rágyújtunk. Ökör, az nem Bitlisz. Hanem. Hermansz hörmitsz, seggfej. Az az áru, apám, az nagyon szereti. Éjjel-nappal. De az Irma... Az Irma, ugyan! Megint csend, hosszú percekre, a nem belátható messzeségbe meredő tekintetek, a láb ütemes dübögése a házfalon.

A lassan közeledő párból a srác tűnt fel, azonnal. Sohasem láttuk – röhejesebb pofát nehéz lett volna elképzelni. Apró gombszemek, turcsi orr, alacsony, ducis testalkat – nem is valami enyhe karikatúrának hatott az ugyan kissé rossz testtartású, de jó alakú, szépen faros-bögyös, helyes arcú, kicsit hetyke-pötyke módra hányaveti-kamaszos, enyhén kihívó járású Salló Gyöngyi mellett.

Laci Jenőre nézett, Jenő meg ránk, Karcsira, Ferire meg rám. Ennyi elég is volt. Gyöngyiék a gázgyár sarkára érve gyorsan balra fordultak, hogy átlósan átvágjanak előttünk, a lehető legnagyobb ívben kikerülve sarki bázisunkat – ráadásul ez volt a legrövidebb út Sallóék felé. Laci hangja keresztülsüvített az árkon, visszaverődött a sárgászöld, kopott gyárfalról:

– Hé, kis barátom! Téged hol tenyészettek ki ilyen szépségesre, mondjad?

A felbuggyanó röhögésre rögtön meggyorsították a lépteiket, a srác, úgy tűnt, lágyan meg is fogta Gyöngyi könyökét – egy perc múlva el is tűntek a Szatymazi utcai kapu mögött, csak a rozoga alkotmány csattanása jelezte, hogy már valahol benn az udvaron vannak. Laci fölemelte a kezét, jelezve, hogy Sallóék melléképületi lakásáig úgysem mehet el a srác, egy-két perc múlva, búcsúzkodás után ki kell jönnie, vissza az utcára, el erre, a villamosmegálló felé. Úgy tűnt, mintha mindenki egyszerre szólalt volna meg, a felszabadult, elégedett kiáltozás pillanatok alatt legalább a Hétvezér utcaig vagy egészen a sugárútig elárasztotta a Damjanich utcát, hirtelen észre sem vettük, ahogy a srác kiosont a kapun és sebesen megindult az ellenkező irányba, lefelé a Szatymazi utcán, ki a Puskás utca meg a Rókusi-tó irányába, csak hogy elkerüljön bennünket. Karcsi vette észre, „ez meg hová dzsál amarra, megy fürdeni a tóra?”

Tele a gatyá a picimnek, állapította meg összegzésképpen Laci, ami nagyjából egy „ugyan, hagyjuk a szerencsétlen marhát a francba” legyintésével ért föl, később megtudtuk, hogy a turcsi az egyetemen van, nemrégiben került be a jogi karra, valamilyen hülye vezetéknevű József, rendszeresen és hosszasan, kitartó hűséggel kísérette haza Gyöngyit, egyszer-kétszer láttam

őket a villamoson meg bent a városban is, Gyöngyi mindig kicsit félősen, hal-kan és sietve köszönt, turcsi úgy tett, mintha figyelemre sem méltatna.

*

A Salló-lányok idővel elkerültek otthonról, Editről azt mondták, másik városba költözött, Gyöngyit meg persze elvette turcsi, adjunktusné vagy mi a fene lett, csak Salló néni meg ritkábban a férje, Karcsi bácsi járt át hozzánk, majdnem ugyanúgy, mint korábban.

A több mint nevezetes 1974-es évben a nyár elején már teljes gözzel készülünk Erdélybe. Sohasem jártunk ott, de egyre többet hallunk róla. Orvostanhallgató barátom intézi a jegyeket, Brassóba érkezünk, onnan egyből a Székelyföldre, Csíkszeredába. Tervezetés, egyre lázasabb izgalommal. Apám váratlanul odalép. „Hová möntök, Csíkszeredába? No, akkor...”

A piros bőrkötésű jegyzetfüzet borítóján aranybetűkkel beleütve a nevem, alatta: Csíkszereda, 1974. A füzetben kósza bejegyzések, nem túl sok, a Székely Himnusz szövege, pár székely vicc is. Hátral, a belső borítón, emlékeztetőnek bélyegző: „Salló László Miercurea Ciuc str. Tudor Vladimirescu bl. A4 Sc. B ap. 30. Județul Harghita telef. 12656”